?

השאלה כטקסט

כיתה ח׳ · קוראים את השאלה לפני שעונים

יצרה: רוית ראש בן ישי

🤔 מה אפשר לדעת רק מהשאלה?

מדוע נכתבה ההערה "חלק מהתלמידים מופיעים ביותר מפלח אחד" בתיבה 3? הסבירו מה הייתה עלולה להיות הטעות בלעדיה.

עוד לפני שקראנו את הטקסט אנחנו יודעים: **על מה** לחפש, **כמה** פרטים צריך, ו**איך** תיראה התשובה.

🪜 חמשת השלבים

1

👀 קוראים את השאלה

קוראים את השאלה או ההוראה עד הסוף – לאט, ואפילו פעמיים.

2

💡 איזה מידע אפשר להפיק מהשאלה?

שואלים: על מה השאלה? על איזה חלק בטקסט? האם היא נותנת לי מושג, ציטוט או מספר פסקה?

3

🖍️ מסמנים את מילות השאלה

מסמנים את מילת השאלה (מה, מדוע, הסבירו, השוו...) ואת המילים שמגדירות את המשימה (שתי, בפסקה 2, לדעתכם, נמקו).

4

🧭 מה עליי לעשות כדי לענות?

מנסחים לעצמנו משפט אחד: "אני צריך/ה לחפש... / להסביר... / להביע עמדה ולנמק...", ומחליטים איפה מחפשים: בטקסט, בין השורות או בראש שלי.

5

✍️ מבצעים את המשימה

עונים במשפט מלא, משתמשים במילים מהשאלה בפתיחת התשובה, ובודקים: עניתי על כל החלקים?

🧭 שלושה ממדים של שאלות

🔍 איתור מידע

איפה? המידע כתוב בטקסט במפורש

מילים: מה, מי, מתי, היכן, כמה, ציינו, העתיקו, מצאו, מנו

🧩 פרשנות והיסק

איפה? התשובה "בין השורות" – מחברים פרטים ומסיקים

מילים: מדוע, הסבירו, מה ניתן להסיק, מה הקשר, מה מטרת, מה תפקיד, השוו, למה התכוון/ה

⚖️ הערכה וביקורת

איפה? מחברים את הטקסט לידע ולעמדה שלכם

מילים: האם, הביעו דעה, לדעתכם, נמקו, הציעו, האם הכותרת מתאימה, עד כמה משכנע

📖 מילון מילות שאלה

מילת שאלה	ממד	מה עושים
מה / מי / מתי / היכן	🔍 איתור מידע	לאתר פרט שכתוב בטקסט
כמה	🔍 איתור מידע	לאתר מספר או כמות
ציינו / מנו	🔍 איתור מידע	לכתוב פרטים בלי להסביר
העתיקו / מצאו	🔍 איתור מידע	להעתיק מילים מדויקות מהטקסט
על פי / לפי הטקסט	🔍 איתור מידע	לענות רק ממה שכתוב, לא מהידע שלי
מדוע / למה	🧩 פרשנות והיסק	למצוא סיבה – כתובה או מוסתרת
הסבירו	🧩 פרשנות והיסק	לפרש ולהבהיר במילים שלי
מה ניתן להסיק	🧩 פרשנות והיסק	לחבר רמזים ולהגיע למסקנה שלא כתובה במפורש
מה הקשר בין	🧩 פרשנות והיסק	למצוא איך שני דברים מתחברים (סיבה–תוצאה, ניגוד, דוגמה)

👩‍🏫 מפרקים שאלה יחד

מתוך "השבוע הדיגיטלי שלנו"

מדוע נכתבה ההערה "חלק מהתלמידים מופיעים ביותר מפלח אחד" בתיבה 3? הסבירו מה הייתה עלולה להיות הטעות בלעדיה.

1–2 · קראנו וסימנו: מדוע · ההערה · בתיבה 3 · הסבירו · הטעות

מה השאלה מספרת: השאלה מצטטת את ההערה מתיבה 3 ושואלת על מטרתה.

3 · הממד: 🧩 פרשנות והיסק

4 · חייבת לכלול: תפקיד ההערה: להבהיר שתלמיד אחד יכול להיות בכמה קבוצות · הטעות האפשרית: לחבר את המספרים ולקבל יותר מ־30 · קישור לנתונים (18, 21, 9)

5 · תשובה לדוגמה: ההערה נכתבה כי אם מחברים את המספרים בתיבה (9+21+18) מקבלים 48 – יותר מ־30 התלמידים שבכיתה. בלי ההערה הקורא היה עלול לחשוב שיש טעות בסקר. ההערה מסבירה שתלמיד אחד יכול גם לעשות ספורט וגם לפגוש חברים, ולכן הוא נספר בכמה פלחים.

טקסט 1 · אינפוגרפיקה

"השבוע הדיגיטלי שלנו" · סקר כיתתי לדוגמה: כמה זמן אנחנו מול מסכים – ומה קורה בינתיים לשינה, לספורט ולחברים?

כמה תלמידים השתתפו בסקר, ובמשך כמה זמן מילאו את היומן?

כמה תלמידים השתתפו בסקר, ובמשך כמה זמן מילאו את היומן?

הממד: 🔍 איתור מידע · **מה עושים:** לחפש בפס העליון את מספר התלמידים ואת משך הזמן ולכתוב את שניהם.

חייבת לכלול: מספר המשתתפים – 30 · משך הזמן – שבוע אחד

תשובה לדוגמה: בסקר השתתפו 30 תלמידות ותלמידים, והם מילאו יומן מסכים במשך שבוע אחד.

טקסט 2 · כתבה

""גילינו שגם אנחנו יכולים לשנות משהו"" · בני נוער מהשכונה מתנדבים בספרייה, אצל שכנים מבוגרים וביום איסוף מזון – ומספרים מה קיבלו בחזרה

מה מתחייב כל מתנדב לעשות לפי פסקה 2?

מה מתחייב כל מתנדב לעשות לפי פסקה 2?

הממד: 🔍 איתור מידע · **מה עושים:** לחפש בפסקה 2 את המילה "מתחייב" ולכתוב את שני הפרטים: כמה פעמים וכמה זמן.

חייבת לכלול: תדירות – לפחות פעם בשבוע · משך – חצי שנה

תשובה לדוגמה: כל מתנדב מתחייב להגיע לפחות פעם בשבוע במשך חצי שנה.

טקסט 3 · מאמר מידע

"המסע הארוך של בקבוק קטן" · בקבוק מים משמש אותנו כמה דקות – אבל מה קורה לו לפני כן ואחרי כן?

הביאו שתי דוגמאות מהמאמר לפגיעה של פלסטיק בבעלי חיים בים.

הביאו שתי דוגמאות מהמאמר לפגיעה של פלסטיק בבעלי חיים בים.

הממד: 🔍 איתור מידע · **מה עושים:** למצוא בפסקה 4 שתי דוגמאות ולכתוב כל אחת במשפט.

חייבת לכלול: דוגמה 1 – צב ים שחושב ששקית היא מדוזה · דוגמה 2 – עופות ים שמאכילים גוזלים בפלסטיק · הנזק: הקיבה מתמלאת והבריאות נפגעת

תשובה לדוגמה: דוגמה ראשונה: צב ים עלול לחשוב ששקית צפה היא מדוזה ולבלוע אותה. דוגמה שנייה: עופות ים עלולים להאכיל את גוזליהם בפיסות פלסטיק. הפלסטיק ממלא את הקיבה ופוגע בבריאותם.

טקסט 4 · מכתב

"בקשה לשיפוץ מגרש הספורט בשכונת הגפן" · מכתב רשמי של מועצת התלמידים אל ראש המועצה המקומית

מה תפקיד המילים "ראשית", "שנית", "שלישית" בפסקה 4? הסבירו כיצד הן עוזרות לכותבים.

מה תפקיד המילים "ראשית", "שנית", "שלישית" בפסקה 4? הסבירו כיצד הן עוזרות לכותבים.

הממד: 🧩 פרשנות והיסק · **מה עושים:** לזהות שאלה מילות סדר/מנייה ולהסביר מה הן תורמות לשכנוע ולקורא.

חייבת לכלול: זיהוי: מילות קישור של מנייה/סדר · תפקיד: מארגנות את הנימוקים בבירור · תרומה: הקורא רואה שיש שלושה נימוקים נפרדים – משכנע יותר

תשובה לדוגמה: אלה מילות קישור של מנייה וסדר. הן מחלקות את הפסקה לשלושה נימוקים נפרדים – בטיחות, בריאות וקהילה – כך שקל לראש המועצה לעקוב אחריהם. הסדר הברור מראה שהכותבים חשבו על הבקשה ברצינות, ולכן המכתב נשמע מאורגן ומשכנע יותר.

טקסט 5 · טקסט טיעוני

"פחות דפים, יותר למידה: על שיעורי הבית היומיים" · מאמר דעה של תלמידת כיתה ח': האם באמת צריך שיעורי בית בכל יום?

הסבירו את המשפט: "שיעורי הבית, שנועדו לעזור ללמידה, דווקא פוגעים בה" (פסקה 2).

הסבירו את המשפט: "שיעורי הבית, שנועדו לעזור ללמידה, דווקא פוגעים בה" (פסקה 2).

הממד: 🧩 פרשנות והיסק · **מה עושים:** להסביר את הניגוד בין המטרה לתוצאה ולהראות את הסיבה בפסקה.

חייבת לכלול: המטרה: לעזור ללמידה · התוצאה ההפוכה: עייפות ופחות ריכוז · שרשרת סיבה ותוצאה: פחות שינה → פחות ריכוז

תשובה לדוגמה: יש כאן ניגוד בין המטרה לתוצאה. שיעורי הבית אמורים לחזק את הלמידה, אבל כשהם ניתנים בכל ערב, לא נשאר זמן למנוחה ולשינה. התלמיד מגיע עייף ומרוכז פחות, ולכן לומד פחות טוב בכיתה – כלומר השיעורים גורמים לתוצאה הפוכה מזו שרצו.

כרטיס יציאה

1. מילת שאלה אחת שלמדתי לזהות היום ומה היא דורשת:
2. השלב מתוך החמישה שהכי עזר לי:
3. שאלה שעדיין קשה לי לפרק:

קוראים את השאלה – ואז עונים 💪

ממשיכים לתרגל באתר: פרקו את השאלה · חידון מהיר

יצרה: רוית ראש בן ישי